

Významné životní jubileum Františka Krampla

Jan Liška^{1,*} & Jan Šumpich²

¹ Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., Strnady 136, 156 04 Praha 5 – Zbraslav; liska@vulhm.cz

² Národní muzeum – Přírodovědecké muzeum, Entomologické oddělení, Cirkusová 1740, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice; jansumpich@seznam.cz

* corresponding author

Liška J. & Šumpich J., 2023: Významné životní jubileum Františka Krampla. – Journal of the National Museum (Prague), Natural History Series 192: 157–160.

V březnu roku 2023 dovršil 75 let svého života význačný český entomolog-lepidopterolog RNDr. František Krámpel, CSc. Jubilant se narodil v jihočeském Písku, v tomto starobylém městě chodil do základní školy a poté zde studoval i na střední všeobecně vzdělávací škole (s odborným zaměřením na biologii a chemii). Středoškolské studium ukončil maturitou v roce 1966 a ve stejném roce byl přijat ke studiu biologie na Přírodovědecké fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Brně (dnešní Masarykově univerzitě). Univerzitní studium ukončil v roce 1971 složením státní závěrečné zkoušky a obhájením diplomové práce na téma *Příspěvek k poznání čeledi Geometridae jižních Čech*. V roce 1973 obdržel titul RNDr. a v roce 1985 obhájil vědecký titul kandidáta biologických věd (CSc.) prostřednictvím kandidátské disertační práce na téma *Taxonomická kritéria druhů skupiny Apamea monoglypha Hufnagel (Lepidoptera, Noctuidae)*. Po ukončení studia v roce 1971 nastoupil jako přírodovědec a pracovník ochrany přírody do Oblastního muzea Písek a v následujícím roce 1972 byl na základě konkurzního řízení přijat jako kurátor lepidopterologických sbírek Přírodovědeckého oddělení Národního muzea v Praze (po tragicky zesnulém Josefu Mouchovi). V Národním muzeu pracoval jako lepidopterolog až do odchodu do důchodu v roce 2012.

Jubilant se od mládí se zanícením věnoval přírodě, jejímu studiu a ochraně, v čemž nalezl pochopení v rodině i ve škole. Od samého počátku jej nejvíce přitahoval hmyz a ve velmi krátké době se zaměřil zejména na nápadnou a atraktivní skupinu motýlů. V Písku a okolí v té době působilo několik

Obr. 1. F.Krámpel, 2013. Foto: A. Popadič.

Obr. 2. F. Krampl se svým přítelem J. Markem v pracovně entomologického oddělení v Kunraticích, 2014. Foto: Jan Šumpich.

výborných sběratelů a znalců motýlů, jmenovat lze především pány Josefa Levého (ředitele školy) a Františka Lehečku (revírního lesníka), s nimiž se zakrátko seznámil a zejména s prvním jmenovaným i blíže spřátelil. Záhy se stal členem Československé společnosti entomologické a její jihočeské pobočky, jejíž členové se pravidelně scházeli v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích. Z rozsáhlého řádu motýlů si celoživotně „vyvolil“ zejména čeled' píďalkovitých (Geometridae), v níž se zakrátko vypracoval na předního specialistu, a to nejenom v podmínkách bývalého Československa. Protože však celý aktivní profesní život působil jako lepidopterolog Národního muzea, jeho odbornost obsáhla prakticky celou skupinu motýlů, tzv. drobné motýly („Microlepidoptera“) nevyjímaje. Jeho podrobné znalosti taxonomie a biologie motýlů dokládá nejnázorněji rozsáhlá publikační činnost, čítající mnoho desítek populárních, odborných a vědeckých prací, spoluautorství na knižních publikacích či překlady a redigování zahraničních knižních titulů, vycházejících v češtině. Jako muzejní pracovník byl samozřejmě činný i veřejně, nejenom prostřednictvím odborného garantování pořádaných výstav hmyzu, ale také jako konzultant rozhlasových a televizních pořadů věnovaných této skupině živočichů či v poradenství o těchto otázkách pro jiné autory (publicisty). Jeho zásluhy o poznání taxonomie a biologie píďalkovitých byly oceněny i tím, že přední evropský odborník na tuto skupinu motýlů, maďarský lepidopterolog András Vojnits, pojmenoval na počest jubilanta nový druh píďalky – *Eupithecia krampli* Vojnits, 1979 (rod *Eupithecia* – píďalička patří asi k vůbec nejoblíbenější skupině motýlů našeho oslavence, proto je to v tomto smyslu velmi symbolické.)

Dr. Krampl samozřejmě kromě vlastní „muzejní“ práce v entomologickém oddělení a depozitářích Národního muzea velmi rád pobýval v terénu a věnoval se zde všestrannému sledování řádu motýlů, včetně odchyty dokladových exemplářů pro sbírky Národního muzea. Nejvíce exkurzí vykonal na vlastním území Československa, sbíral však i v balkánských ho-

rách (v Bulharsku) či v Alpách (v Rakousku). V závěru své pracovní činnosti byl, bohužel, vzhledem k vážným zdravotním problémům, souvisejícím se srdečním onemocněním, nucen pobyt v terénu velmi omezit. Na tomto místě je vhodné doplnit, že obecně velmi rád studoval zejména horské motýly. Společně se svým přítelem, známým brněnským lepidopterologem Ing. Jaroslavem Markem, opakovaně a rád navštěvoval oblast slovenských Belanských Tater, kde společně učinili mnoho zajímavých faunistických a ekologických zjištění. Jubilant se však „nezpronevěřil“ ani rodným jižním Čechám, kam pravidelně po celou dobu zajížděl, a se dvěma dlouholetými přáteli, pány Miroslavem Samcem a Antonínem Popadičem, se věnoval regionální faunistice motýlů na Písecku. V současnosti s druhým jmenovaným (první bohužel před několika lety zemřel) stále intenzivně studuje především motýlí faunu širšího okolí rybníku Řežabinec (mezi obcemi Ražice a Putim), kde společně působí již více než 30 let!

Ústřední roli v jubilantově životě hraje samozřejmě jeho rodina (manželka Marie a synové Tomáš a Petr), které se stále s velkou intenzitou věnuje, radost a potěšení dědečkovi přinášejí vnoučata. Závěrem je možno Dr. Kramplovi upřímně poděkovat za jeho dosavadní činnost na poli entomologie a popřát mu ještě mnoho let naplněných dostatkem zdraví, aktivitou, životním elánem a osobní spokojeností.

Box 1: Seznámení s F. Kramplem

První autor příspěvku se s jubilantem poprvé seznámil krátce po jeho nástupu do Národního muzea, kdy k němu byl přiveden otcem, který syna vzal do Národního muzea, aby u něho posílil počínající zálibu v pozorování a sbírání motýlů – návštěva splnila svůj zamýšlený účel, jubilant a prostředí depozitáře a sbírek „udělalo“ na mladého adepta velký dojem a v závěru návštěvy Dr. Kramppl dokonce mladíkovi věnoval první díl tehdy doslova kulturní knihy o tzv. velkých motýlech od německého autora Manfreda Kocha „Wir bestimmen Schmetterlinge“. Později, když mladý muž nalezl zaměstnání v lesnickém výzkumném ústavu u Prahy-Zbraslavi, začal jubilanta postupně stále častěji navštěvovat v Praze-Kunraticích, kde tehdy Entomologické oddělení NM sídlilo (v poněkud tajemném Kunratickém zámečku). Absolvoval s ním také exkurzi do pohoří Pirin v Bulharsku, kde zažil jubilantův způsob práce v terénu a poprvé např. uviděl, jakým způsobem se během dne hledají kryptické skalní (petrofilní) druhy píďalek na skalních stěnách. Přestože je o Dr. Kramplovi známo, že je spíše uzavřenější povahy, postupem času se mezi nimi vyvinulo bližší přátelství, respektující odlišné povahové rysy obou. Ze strany J. Lišky je tak i touto cestou jubilantovi tlumočeno upřímně poděkování za vše, co pro něho za ten dlouhý čas učinil, nejenom na poli entomologie!

J. Liška

Box 2: Jak jsem poznal F. Krampla

Bylo to někdy na začátku 80. let minulého století, já byl žáček školou povinný, a v té době – přesný rok si už nevybavím – se konalo setkání vybraných žáků a žákyň základních škol s prezidentem republiky na Pražském hradě. Já měl to štěstí, že jsem byl na naší škole vybrán k účasti na této akci. Prezidentem byl tehdy Gustáv Husák, kterého jsem znal pouze z televize a obrazu ve školní třídě, takže jsem si tehdy tohoto výletu náležitě považoval. Už příjezd na Pražský hrad byl velký zážitek. A co teprve potom, když jsme vstoupili do velké sálu (těžko dnes říct, který to byl), jenž byl slavnostně vyzdoben, stoly se „prohýbaly“ pod velkorysým občerstvením a mezi nimi se pohybovaly stovky dětí s podobně vykulenými očima, jako jsem měl já. V jeden okamžik se ke mně přitočil starší pán (až po návratu domů jsem se dověděl, že to byl tehdejší ministr kultury) a začal se zajímat odkud jsem a co dělám ve volném čase. Ihned jsem se pochlubil, že od osmi let sbírám motýly, a on na to: „No tak to musíš navštívit doktora Krampla v Kunraticích. A řekni, že tě posílá Klusák.“ V té době by mě ani ve snu nenapadlo, že o cca 35 let později na témže pracovišti vystřídám dr. Krampla na postu kurátora sbírek motýlů. K prvnímu setkání s oslavencem došlo až o řadu let později v svých sedmnácti, ale to už je na jiné povídání...

J. Šumpich

Obr. 3. F. Krامل při práci, 2010. Foto: A. Popadič.

Obr. 4. Při nočním lovu, 2017. Foto: A. Popadič.

Poděkování

Práce vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury ČR v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní Muzeum (DKRVO 2019-2023/5.I.e, 00023272). Autoři děkují Kristině Lexové za kontrolu angličtiny.

Summary

Significant life anniversary of František Krامل

Jan Liška & Jan Šumpich

František Krامل is a renowned Czech entomologist. His specialization are butterflies and moths (Lepidoptera), while taxonomically his focus are the geometrid moths (Geometridae). From 1973 he served as curator of Lepidoptera collections at the National Museum in Prague, remaining in this role for nearly 40 years. He is the author of a number of faunistic and taxonomic works. The Asian geometrid moth, *Eupithecia krampli* Vojnits, 1979, was named in his honor.